

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ІІ. МЕЧНИКОВА
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА
ТА СТРАХУВАННЯ**

**для студентів денного та заочного відділень
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

УДК 336.71
К60

*Рекомендоване до друку:
вченої ради економіко-правового факультету
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
Протокол № 7 від 27 травня 2021 р.*

Рецензенти:

Кусик Н.Л. – канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри обліку та оподаткування ЕПФ ОНУ імені І.І. Мечникова;

Бутенко В.В. – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, ЕПФ, ОНУ імені І.І. Мечникова.

К60 Колесник О.О., Борисова Л.Є., Методичні рекомендації для вивчення навчальної дисципліни «Аналіз банківської діяльності» зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування для студентів денної та заочної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти. Одеса: ФОП Бондаренко, 2021. 48 с.

Методичні рекомендації для вивчення навчальної дисципліни «Аналіз банківської діяльності» для студентів зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування сприятимуть ґрунтовному вивченню нормативно-правових актів, щорічних статистичних видань, спеціальних наукових видань, у яких розглядаються теоретичні та практичні аспекти вирішення актуальних проблем розвитку банківської системи в сучасних умовах.

УДК 336.76

© Колесник О.О., Борисова Л.Є., 2021

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	6
СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ	6
ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ, ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ	9
ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	21
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»	46

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасних умовах вітчизняна банківська система є однією з найдинамічніших сфер діяльності. Стрімке зростання обсягів активних операцій, впровадження широкого асортименту нових банківських продуктів, а також поглиблення впливу процесів світового фінансового простору на розвиток банківського сектора об'єктивно спричинюють необхідність створення та вдосконалення дієвої системи контролю за діяльністю банків. За цих умов раціонально побудована система аудиту сприяє безпеці інвестицій акціонерів і активів банку, підвищенню ефективності та дієвості банківських операцій, допомагає гарантувати надійність внутрішньої і зовнішньої звітності та сприяє дотриманню законодавчо-нормативних актів. Водночас створення такої системи є достатньо складним завданням і вимагає вирішення низки проблемних питань, що потребує фахівців, які б володіли механізмами та методами аудиту банків і спрямували свої знання на її вдосконалення з урахуванням інтеграції вітчизняної банківської системи у світовий фінансовий простір.

Метою виконання практичних робіт із навчальної дисципліни «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» є обґрунтування та ознайомлення з теоретичними основами організації та функціонування сучасного банку, вивчення організації, управління та методології проведення операцій комерційних банків, їх взаємозв'язки та інформаційне забезпечення, вміння використовувати теоретичні знання для розуміння функціонування комерційних банків та всієї кредитно-банківської системи, здобути практичні знання щодо аналізу діяльності кредитно-фінансових установ.

Завданням є надання майбутнім фахівцям знання щодо діяльності банківських установ в Україні, вивчення фінансових та кредитних питань, які становлять основи грошово-кредитної політики. Знання цих основ дозволить студентам в подальшому кваліфіковано орієнтуватись в особливостях тих чи інших економічних процесів в галузі грошово-кредитної політики, приймати необхідні рішення в процесі роботи комерційних банків, забезпечуючи при цьому найвищу ефективність управління кредитно-фінансових інститутів. Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Інтегральна:

ІК Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в процесі професійної діяльності або навчання у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає застосування окремих положень фінансової науки та характеризується необхідністю враховувати комплекс вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12 Здатність працювати автономно.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку

Програмні результати навчання:

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
л		п/с	лаб	сп	л		п/с	лаб	сп	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. Аналіз активно-пасивних операцій банку										
Тема 1. Теоретичні аспекти аналізу банківської діяльності	10	2	2		6					
Тема 2. Аналіз власного капіталу банку	10	2	2		6					
Тема 3. Аналіз зобов'язань	10	2	2		6					
Тема 4. Загальний аналіз активних операцій банку	10	2	2		6					
Тема 5. Аналіз кредитних операцій банку	10	2	2		6					
Тема 6. Аналіз операцій банку з цінними паперами	10	2	2		6					
Тема 7. Аналіз валютних операцій банку	10	2	2		6					
Разом за модулем 1	70	14	14		42					
МОДУЛЬ 2 Аналіз фінансових показників діяльності банку										
Тема 8. Аналіз ліквідності банку	10	1	1		8					
Тема 9. Аналіз банківських ризиків	10	1	1		8					
Тема 10. Аналіз доходів та витрат банку	10	1	1		8					
Тема 11. Аналіз прибутку і рентабельності банку	10	1	1		8					
Тема 12. Аналіз фінансового стану банку	10	2	2		6					
Разом за змістовим модулем 2	50	6	6	38						
Всього	120	20	20	80						

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Критерії підсумкового оцінювання

Методи діагностики якості вищої освіти включають в себе систематичний поточний, підсумковий контроль знань, тести, тестові завдання, задачі, пакети комплексних контрольних робіт для комплексної перевірки знань з навчальних дисциплін тощо. Вони розроблені професорсько-викладацьким складом кафедр факультету з урахуванням вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця, освітньо-професійної програми, робочих програм навчальних дисциплін.

Навчальна дисципліна «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу (далі - КМСОНП). Дана система запроваджується з метою удосконалення системи контролю якості знань студентів, сприяння формуванню системних та систематичних знань, стабільної самостійної роботи впродовж семестру, підвищення об'єктивності оцінювання знань та адаптації до вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (ECTS).

Навчальна дисципліна «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» викладається шляхом поєднання аудиторних занять із самостійною роботою. Лекційні, практичні (семінарські) заняття відносяться до аудиторних занять. На практичних заняттях можуть використовуватись різні форми та методи навчання і контролю знань студентів: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповіді, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, розв'язання казусів, виконання самостійних і контрольних робіт, індивідуальні завдання та інші. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності студентів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Навчальна дисципліна «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» вивчається протягом одного семестру та складається з двох модулів. По завершенню курсу студенти складають залік. На залік виносяться вузлові питання, типові і комплексні завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Підсумковим контролем з дисципліни є екзамен.

Мінімальна кількість балів, що зараховується як позитивний результат, дорівнює 60 (за 100-бальною шкалою).

Бали розподіляються наступним чином: 60 балів – теоретична частина та 40 балів – практична.

Теоретична частина містить 2 питання рівної складності, практична – 1 питання. За бездоганну відповідь на кожне теоретичне питання студент отримує – 30 балів. При цьому відповідь вважається бездоганною, якщо студент повністю розкрив суть питання, послідовно і логічно його доповів, навів приклади, проілюстрував відповідь необхідною і достатньою кількістю записів, графіків, формул; зробив посилання на відповідні літературні джерела.

За бездоганне виконання завдання практичної частини студент отримує – 40 балів. Кожне завдання практичної частини заліку вважається виконаним бездоганно, якщо при його розв'язанні отримана правильна відповідь, послідовно і логічно викладено рішення, зроблені всі необхідні розрахунки, таблиці, графіки. Екзамен вважається не складеним, якщо студент отримав незадовільну оцінку.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ Іспиту

Поточний контроль											Підсумковий контроль	Сума балів	
Модуль № 1						Модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
Модульний контроль 1: від 0 до 40 балів						Модульний контроль 2: від 0 до 30 балів					від 0 до 30 балів	100 балів	
Разом: від 0 до 70 балів													

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	Зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C	задовільно	
70-74	D		
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ, ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ,
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ**

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ЕКОНОМІЧНІ-ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ
АНАЛІЗУ АКТИВНИХ ТА ПАСИВНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ**

**Тема 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ БАНКІВСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ**

1. Роль та значення економічного аналізу в умовах переходу до ринкових відносин. Об'єкт та суб'єкт АБД. Предмет та метод курсу АБД.
2. Особливості етапів, форм, методів та видів економічного аналізу. Загальна оцінка інформаційної бази аналізу діяльності банку.
3. Інформаційне забезпечення та огляд головних даних аналітичного та синтетичного обліку в банках.
4. Організація аналітичної роботи, її принципи, функції економічної служби по проведенню аналітичної роботи. Економічна сутність, зміст і структура бухгалтерської (фінансової) звітності банку

Практичне заняття – 2 години.

Перелік питань:

1. Економічна сутність, об'єкти і суб'єкти АБД.
2. Функції та задачі АБД.
3. Етапи здійснення АБД.
4. Місце економічного аналізу в системі управління банком.
5. Поняття метода економічного аналізу. Система методів АБД.
6. Кількісні і якісні прийоми аналізу банківської діяльності.
7. Описові і аналітичні прийоми аналізу банківської діяльності.
8. Класифікація видів економічного аналізу.
9. Сутність операційно-вартісного аналізу діяльності банків
10. Інформаційна база економічного аналізу.
11. Організаційне забезпечення аналізу банківської діяльності
12. Методичні основи аналізу балансу банку.
13. Методичні основи та інформаційна база аналізу пасивних операцій банку.

Теми для самостійного вивчення:

1. Сучасні методи економічного аналізу.
2. Диференціація та інтеграція аналітичних досліджень.
3. Економіко-математичні методи в системі аналізу.
4. Фінансова звітність у системі інформаційного забезпечення аналізу банку.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Додаткова: 1, 2, 6, 7.

Тема 2. АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ

Лекція – 2 години

1. Економічна сутність пасивних операцій комерційного банку. Джерела формування ресурсів банку.
2. Визначення капіталу банку, його складові частини. Аналіз структури капіталу банку та розрахунок його суми за балансом.
3. Статутний капітал комерційного банку, аналіз порядку його формування.
4. Аналіз показників, які характеризують ефективність використання капіталу банку.
5. Аналіз факторів, що впливають на розмір капіталу банку. Нормативи банківського капіталу.
6. Аналіз процесу капіталізації комерційних банків (методи управління капіталізацією).

Практичне заняття – 2 години

Перелік питань:

1. Аналіз структури капіталу банку.
2. Оцінка вартості власного капіталу банку.
3. Аналіз ефективності використання власного капіталу банку.
4. Аналіз субординованого капіталу банку.
5. Статутний капітал банку і його аналіз.
6. Аналіз достатності капіталу банку.
7. Аналіз факторів, що впливають на необхідний розмір капіталу банку.
8. Аналіз нормативів капіталу банка.
9. Аналіз резервного капіталу, спеціальних фондів і резервів.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 12.

Тема 3. АНАЛІЗ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ БАНКУ

1. Визначення зобов'язань банку. Основні види групувань, що застосовуються для аналізу зобов'язань банку, їх визначення, особливості формування.
2. Аналіз факторів, що впливають на необхідний рівень зобов'язань банку. Визначення об'єму та ефективності позичених ресурсів банку(МБК).

3. Визначення вартості залучених коштів. Аналіз відсоткових витрат. Оцінка ефективності використання банком своїх зобов'язань.

4. Аналіз нестабільності депозитної бази. Коефіцієнтний аналіз депозитів.

Практичне заняття – 2 години

Перелік питань:

1. Завдання аналізу та інформаційна база аналізу зобов'язань банку.
2. Аналіз строкових депозитів.
3. Аналіз депозитів до запитання.
4. Оборотність депозитів фізичних та юридичних осіб.
5. Аналіз строковості депозитних вкладень
6. Аналіз структури та динаміки міжбанківських кредитів

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Додаткова: 1, 2, 6.

Тема 4. ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛІЗ АКТИВНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

1. Методичні основи та інформаційна база аналізу активних операцій банку

2. Аналіз основних напрямків використання ресурсів банку, зміст, завдання та мета аналізу активних операцій банку

3. Аналіз структури та динаміки активів. Коефіцієнтний аналіз якості активів

4. Визначення взаємодії статей активів та пасивів балансу комерційного банку, принципи моделювання зв'язку між активними та пасивними операціями банку.

Практичне заняття-2 години

Перелік питань:

1. Зміст, мета та завдання аналізу активних операцій банку.

2. Аналіз динаміки, складу та структури активів банку.

3. Коефіцієнтний аналіз активів банку.

4. Методика аналізу портфеля з позиції ризику.

5. Аналіз доходності та прибутковості операцій.

6. Фінансовий аналіз активів в інформаційній системі управління діяльністю банку.

7. Оцінювання ефективності активних операцій в умовах невизначеності.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6.

Додаткова: 1, 2, 6.

Тема 5. АНАЛІЗ КРЕДИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Лекція – 2 години

1. Визначення економічного та фінансового значення кредитного портфелю комерційного банку. Сутність та класифікація кредитів. Завдання аналізу кредитної діяльності банку, система показників.

2. Економіко-статистичний аналіз обороту кредитів. Аналіз факторів, що впливають на рівень доходу від кредитної діяльності. Аналіз ефективності використання кредитів.

3. Прогнозування і планування кредитної діяльності банку. Аналіз процентних ставок. Аналіз механізму погашення кредитної заборгованості за основним боргом та відсотків за нею. Аналіз кредитоспроможності клієнтів банку.

Практичне заняття – 2 години

Перелік питань:

1. Банківське кредитування малого й середнього бізнесу: механізм і місце в стратегії управління банком.

2. Використання коефіцієнтного аналізу для розрахунку резервів для відшкодування втрат за кредитними операціями.

3. Методичні підходи до оцінювання кредитоспроможності позичальника – суб'єкта малого бізнесу.

4. Аналіз кредитоспроможності позичальника – фізичної особи.

5. Методика встановлення лімітів кредитування на основі аналізу кредитоспроможності позичальника – банку.

6. Аналіз кредитоспроможності позичальника – юридичної особи.

7. Аналіз оборотності кредитних вкладень як основа оцінювання ліквідності банку.

8. Методика аналізу структури кредитного портфеля.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 12.

Тема 6. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Лекція – 2 години

1. Економічна сутність і класифікація інвестиційних операцій банку. Основні завдання і методи інвестиційного аналізу в банку.

2. Аналіз формування портфелю цінних паперів. Принципи портфельного управління

3. Технічний та фундаментальний аналіз. Біржові індекси. Інвестиційні рейтинги.

4. Аналіз доходності інвестиційних операцій

Практичне заняття – 2 години

Перелік питань:

1. Сутність процесу інвестування. Види інвестиційних операцій банку.
2. Портфельні теорії стратегії управління портфелем цінних паперів банку.
3. Операції з управління активами клієнтів банку та їх вплив на дохідність.
4. Аналіз структури портфелю цінних паперів.
5. Основні завдання, джерела інформації та основні підходи до аналізу операцій банку з цінними паперами.
6. Факторний аналіз доходів від операцій банку з цінними паперами.
7. Аналіз нефінансових інвестиційних активів банку.
8. Критерії альтернативного вибору фінансових інвестицій банку.
9. Аналіз ефективності операцій банку із цінними паперами

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 12.

Тема 7 АНАЛІЗ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Лекція – 2 години

1. Економічна сутність, завдання та інформаційна база аналізу валютних операцій.
2. Аналіз масштабів, динаміки та структури валютних операцій. Аналіз валютної позиції банку.
3. Особливості аналізу обмінних операцій. Аналіз ефективності валютних операцій.
4. Аналіз кореспондентської мережі за видами валют та резидентністю.

Практичне заняття – 2 години

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

Перелік питань:

1. Економічна сутність, завдання та інформаційна база аналізу валютних операцій. Аналіз масштабів, динаміки та структури валютних операцій.
2. Факторний аналіз доходів банку від обмінних операцій.

3. Аналіз валютної позиції банку.
4. Особливості аналізу обмінних операцій банку.
5. Аналіз ефективності валютних операцій банку.
6. Міжнародні платіжні системи. Аналіз ефективності операцій з міжнародних переказів.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 12-24.

**ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 1
«АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»**

1. Економічна сутність, об'єкти і суб'єкти АБД.
2. Функції та задачі АБД. Етапи здійснення АБД.
3. Місце економічного аналізу в системі управління банком.
4. Поняття метода економічного аналізу. Система методів АБД.
5. Кількісні і якісні прийоми аналізу банківської діяльності.
6. Описові і аналітичні прийоми аналізу банківської діяльності.
7. Класифікація видів економічного аналізу.
8. Сутність операційно-вартісного аналізу діяльності банків
9. Інформаційна база економічного аналізу.
10. Організаційне забезпечення аналізу банківської діяльності
11. Методичні основи аналізу балансу банку.
12. Методичні основи та інформаційна база аналізу пасивних операцій банку.
13. Аналіз структури капіталу банку.
14. Оцінка вартості власного капіталу банку.
15. Аналіз ефективності використання власного капіталу банку.
16. Аналіз субординованого капіталу банку.
17. Статутний капітал банку і його аналіз.
18. Аналіз достатності капіталу банку.
19. Аналіз факторів, що впливають на необхідний розмір капіталу банку.
20. Аналіз нормативів капіталу банку.
21. Аналіз резервного капіталу, спеціальних фондів і резервів.
22. Завдання аналізу та інформаційна база аналізу зобов'язань банку.
23. Аналіз строкових депозитів.
24. Аналіз депозитів до запитання.
25. Аналіз використання міжбанківського кредиту у формуванні ресурсів банку.
26. Аналіз клієнтської бази банку.
27. Аналіз ефективності формування і використання ресурсної бази банку.

28. Зміст, мета та завдання аналізу активних операцій банку.
29. Аналіз динаміки, складу та структури активів банку.
30. Коефіцієнтний аналіз активів банку.
31. Методичні основи та інформаційна база аналізу кредитних операцій банку.
32. Аналіз масштабів і динаміки кредитних вкладень. Аналіз оборотності позик.
33. Факторний аналіз оборотності кредитних вкладень.
34. Аналіз диверсифікації кредитних вкладень
35. Коефіцієнтний аналіз своєчасності повернення кредитів.
36. Оцінки якості кредитного портфеля з погляду ризику та з погляду захищеності від можливих втрат.
37. Поняття, завдання та методи оцінки кредитоспроможності позичальника.
38. Аналіз забезпеченості кредитного портфеля.
39. Факторний аналіз доходів банку від кредитної діяльності.
40. Аналіз ефективності кредитних операцій банку.
41. Основні завдання, джерела інформації та основні підходи до аналізу операцій банку з цінними паперами.
42. Факторний аналіз доходів від операцій банку з цінними паперами.
43. Аналіз нефінансових інвестиційних активів банку.
44. Критерії альтернативного вибору фінансових інвестицій банку.
45. Аналіз ефективності операцій банку із цінними паперами
46. Економічна сутність, завдання та інформаційна база аналізу валютних операцій. Аналіз масштабів, динаміки та структури валютних операцій.
47. Факторний аналіз доходів банку від обмінних операцій.
48. Аналіз валютної позиції банку.
49. Особливості аналізу обмінних операцій банку.
50. Аналіз ефективності валютних операцій банку.
51. Аналіз розрахунково-касового обслуговування клієнтів банку.
52. Аналіз операцій банку із банківськими платіжними картками.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 8. АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ БАНКУ

Лекція – 2 години

1. Поняття ліквідності банку та банківського балансу.
2. Завдання аналізу. Система нормативів ліквідності банку.
3. Система показників ліквідності балансу банку. Аналіз ресурсної бази та активів банку з позицій ліквідності.
4. Аналіз потреби банку в ліквідних коштах.

Практичне заняття – 2 години

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

Завдання для самостійної роботи – 4 години

Перелік питань:

1. Економічна сутність ліквідності банку, мета та завдання аналізу.
2. Аналіз коефіцієнтів ліквідності.
3. Аналіз якості активів банку з погляду їх ліквідності.
4. Аналіз ресурсної бази банку з позицій ліквідності.
5. Аналіз потреби банку в ліквідних коштах.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 12-24.

Тема 9. АНАЛІЗ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ

Лекція – 2 години

1. Визначення ризиків та їх класифікація.
2. Зміст, задачі, показники та джерела аналізу економічних нормативів та рівня банківського ризику. Класифікація ризиків.
3. Методологія та методи оцінювання ризиків.
4. Аналіз банківських ризиків. Аналіз управління банківськими ризиками.

Практичне заняття – 2 години.

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

Перелік питань:

1. Оцінка кредитного ризику банку.
2. Аналіз і оцінка валютного ризику банку.
3. Аналіз і оцінка інвестиційного ризику банку.
4. Аналіз процентного ризику банку.
5. Методика аналізу дюрації.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 12-24.

Тема 10. АНАЛІЗ ДОХОДІВ І ВИТРАТ БАНКУ

Лекція – 2 години

1. Зміст, завдання та джерела аналізу фінансових результатів діяльності комерційного банку.
2. Значення та інформаційне забезпечення аналізу доходів та витрат. Аналіз структури доходів банку.
3. Аналіз структури витрат банку. Загальний аналіз доходів та витрат. Факторний аналіз доходів та витрат. Аналіз рівня доходності.

Практичне заняття – 2 години.

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

Перелік питань:

1. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат банку.
2. Загальна оцінка рівня доходів порівняно з рівнем активів та чистим прибутком. Порівняльний аналіз тенденцій обсягів і структури доходів за їх видами в динаміці за ряд років, щоквартально, щомісячно.
3. Методика аналізу впливу окремих факторів на рівень формування найважливіших доходів банку – з деталізацією процентних і непроцентних. Аналіз і оцінка рівня доходності банку.
4. Загальна оцінка рівня витрат порівняно з рівнем доходів банку та рівнем доходних активів. Порівняльний аналіз тенденцій обсягів і структури витрат за їх видами в динаміці за ряд років, щоквартально, щомісячно.
5. Факторний аналіз процентних та інших найбільш важливих витрат. Аналіз дотримання кошторису адміністративно – управлінських витрат.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 12-24.

Тема 11. АНАЛІЗ ПРИБУТКУ І РЕНТАБЕЛЬНОСТІ БАНКУ

Лекція – 2 години

1. Завдання, значення та інформаційне забезпечення аналізу прибутку та рентабельності банку.
2. Аналіз прибутку комерційного банку. Аналіз факторів, що
3. впливають на розмір прибутку комерційного банку.
4. Розрахунок і аналіз показників прибутковості (рентабельності) комерційного банку. Аналіз ефективності діяльності працівників комерційного банку.
5. Аналіз прибутків та рентабельності банків на макроекономічному рівні.

Практичне заняття – 2 години.

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

Завдання для самостійної роботи – 4 години

Перелік питань:

1. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат банку.
2. Аналіз обсягів, динаміки та структури доходів банку. Факторний аналіз доходів.
3. Аналіз і оцінка рівня доходності банку.
4. Аналіз обсягів, динаміки та структури витрат банку. Факторний аналіз витрат.
5. Факторний аналіз процентних витрат банку.
6. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу прибутку і рентабельності банку.
7. Загальний аналіз прибутку банку. Факторний аналіз прибутку.
8. Методика розрахунку «точки беззбитковості» роботи банку.
9. Аналіз розподілу і використання прибутку банку.
10. Оцінка ефективності діяльності банку.
11. Факторний аналіз норми прибутку на капітал.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 12-24.

Тема 12. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ.

Лекція – 2 години

1. Аналіз фінансової стійкості.
 2. Аналіз ефективності управління. Поняття та види рейтингової оцінки.
- Сучасні методики рейтингової оцінки.
3. Порівняльний аналіз діяльності банку.

Практичне заняття – 2 години

I. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

Завдання для самостійної роботи – 4 години

Перелік питань:

1. Аналіз фінансової міцності банку за доходом і прибутком.
2. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану банку.
3. Аналіз фінансової стійкості банку.
4. Аналіз ділової активності банку.
5. Аналіз ефективності управління банку.
6. Роль і значення рейтингової оцінки діяльності банків.
7. Рейтингова система CAMELS.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3, 5, 6, 10.

Додаткова: 1, 2, 6, 7, 12-24.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ 2 «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

1. Економічна сутність ліквідності банку, мета та завдання аналізу.
2. Аналіз коефіцієнтів ліквідності.
3. Аналіз якості активів банку з погляду їх ліквідності.
4. Аналіз ресурсної бази банку з позицій ліквідності.
5. Аналіз потреби банку в ліквідних коштах.
6. Оцінка кредитного ризику банку.
7. Аналіз і оцінка валютного ризику банку.
8. Аналіз і оцінка інвестиційного ризику банку.
9. Аналіз процентного ризику банку.
10. Методика аналізу дюрації.

11. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат банку.
12. Аналіз обсягів, динаміки та структури доходів банку. Факторний аналіз доходів.
13. Аналіз і оцінка рівня доходності банку.
14. Аналіз обсягів, динаміки та структури витрат банку. Факторний аналіз витрат.
15. Факторний аналіз процентних витрат банку.
16. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу прибутку і рентабельності банку.
17. Загальний аналіз прибутку банку. Факторний аналіз прибутку.
18. Методика розрахунку «точки беззбитковості» роботи банку.
19. Аналіз розподілу і використання прибутку банку.
20. Оцінка ефективності діяльності банку.
21. Факторний аналіз норми прибутку на капітал.
22. Аналіз фінансової міцності банку за доходом і прибутком.
23. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану банку.
24. Аналіз фінансової стійкості банку.
25. Аналіз ділової активності банку. банку.
26. Аналіз ефективності управління банку.
27. Роль і значення рейтингової оцінки діяльності банків.
28. Рейтингова система CAMELS.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Роль аналізу в управлінні фінансами комерційного банку.
2. Зміст механізму аналізу як функції управління фінансами комерційного банку.
3. Сутність фінансового, управлінського, та операційно-вартісного аналізу.
4. Поняття методу і методики аналізу.
5. Діагностичний апарат фінансового аналізу.
6. Основні технічні прийоми, що використовуються в аналізі банківської діяльності.
7. Організація аналітичної роботи в банках.
8. Етапи аналітичної роботи та їх характеристика.
9. Поняття стратегічного аналізу банківської діяльності.
10. Інформаційне забезпечення банківського аналізу.
11. Види залученої до аналізу інформації та їх класифікація.
12. Техніка перевірки достовірності інформації.
13. Загальний аналіз структури пасивів комерційного банку.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

1. Економічна сутність ліквідності банку, мета та завдання аналізу.
2. Аналіз коефіцієнтів ліквідності.
3. Аналіз якості активів банку з погляду їх ліквідності.
4. Аналіз ресурсної бази банку з позицій ліквідності.
5. Аналіз потреби банку в ліквідних коштах.
6. Оцінка кредитного ризику банку.
7. Аналіз і оцінка валютного ризику банку.
8. Аналіз і оцінка інвестиційного ризику банку.
9. Аналіз процентного ризику банку.
10. Методика аналізу дюрації.
11. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат банку.
12. Аналіз обсягів, динаміки та структури доходів банку. Факторний аналіз доходів.
13. Аналіз і оцінка рівня доходності банку.
14. Аналіз обсягів, динаміки та структури витрат банку. Факторний аналіз витрат.
15. Факторний аналіз процентних витрат банку.
16. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу прибутку і рентабельності банку.
17. Загальний аналіз прибутку банку. Факторний аналіз прибутку.
18. Методика розрахунку «точки беззбитковості» роботи банку.
19. Аналіз розподілу і використання прибутку банку.
20. Оцінка ефективності діяльності банку.
21. Факторний аналіз норми прибутку на капітал.
22. Аналіз фінансової міцності банку за доходом і прибутком.
23. Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану банку.
24. Аналіз фінансової стійкості банку.
25. Аналіз ділової активності банку.
26. Аналіз ефективності управління банком.
27. Роль і значення рейтингової оцінки діяльності банків.
28. Рейтингова система CAMELS.
29. Економічна сутність, об'єкти і суб'єкти АБД.
30. Функції та задачі АБД. Етапи здійснення АБД.
31. Місце економічного аналізу в системі управління банком.
32. Поняття метода економічного аналізу. Система методів АБД.
33. Кількісні і якісні прийоми аналізу банківської діяльності.
34. Описові і аналітичні прийоми аналізу банківської діяльності.
35. Класифікація видів економічного аналізу.

64. Сутність операційно-вартісного аналізу діяльності банків
65. Інформаційна база економічного аналізу.
66. Організаційне забезпечення аналізу банківської діяльності
67. Методичні основи аналізу балансу банку.
68. Методичні основи та інформаційна база аналізу пасивних операцій банку.
69. Аналіз структури капіталу банку.
70. Оцінка вартості власного капіталу банку.
71. Аналіз ефективності використання власного капіталу банку.
72. Аналіз субординованого капіталу банку.
73. Статутний капітал банку і його аналіз.
74. Аналіз достатності капіталу банку.
75. Аналіз факторів, що впливають на необхідний розмір капіталу банку.
76. Аналіз нормативів капіталу банка.
77. Аналіз резервного капіталу, спеціальних фондів і резервів.
78. Завдання аналізу та інформаційна база аналізу зобов'язань банку.
79. Аналіз строкових депозитів.
80. Аналіз депозитів до запитання.
81. Аналіз використання міжбанківського кредиту у формуванні ресурсів банку.
82. Аналіз клієнтської бази банку.
83. Аналіз ефективності формування і використання ресурсної бази банку.
84. Зміст, мета та завдання аналізу активних операцій банку.
85. Аналіз динаміки, складу та структури активів банку.
86. Коефіцієнтний аналіз активів банку.
87. Методичні основи та інформаційна база аналізу кредитних операцій банку.
88. Аналіз масштабів і динаміки кредитних вкладень. Аналіз оборотності позик.
89. Факторний аналіз оборотності кредитних вкладень.
90. Аналіз диверсифікації кредитних вкладень
91. Коефіцієнтний аналіз своєчасності повернення кредитів.
92. Оцінки якості кредитного портфеля з погляду ризику та з погляду захищеності від можливих втрат.
93. Поняття, завдання та методи оцінки кредитоспроможності позичальника.
94. Аналіз забезпеченості кредитного портфеля.
95. Факторний аналіз доходів банку від кредитної діяльності.
96. Аналіз ефективності кредитних операцій банку.
97. Основні завдання, джерела інформації та основні підходи до аналізу операцій банку з цінними паперами.
98. Факторний аналіз доходів від операцій банку з цінними паперами.
99. Аналіз нефінансових інвестиційних активів банку.

100. Критерії альтернативного вибору фінансових інвестицій банку.
101. Аналіз ефективності операцій банку із цінними паперами
102. Економічна сутність, завдання та інформаційна база аналізу валютних операцій. Аналіз масштабів, динаміки та структури валютних операцій.
103. Факторний аналіз доходів банку від обмінних операцій.
104. Аналіз валютної позиції банку.
105. Особливості аналізу обмінних операцій банку.
106. Аналіз ефективності валютних операцій банку.
107. Аналіз розрахунково-касового обслуговування клієнтів банку.
108. Аналіз операцій банку із банківськими платіжними картками.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЇХ ВИКОНАННЯ

Тема 1. Теоретико-методологічні основи аналізу банківської діяльності

Завдання 1. На основі балансового методу заповнити відсутні дані у балансовому звіті АТ «Банк Партнер» (табл. 1).

Таблиця 1

Баланс АТ «Банк Партнер» на 31.12.XXXX р., тис. грн

Активи	Сума	Зобов'язання і капітал	Сума
Кошти в НБУ		Кошти інших банків	98 000
Кошти в інших банках	28 000	Кошти клієнтів банку	
Кредити, надані суб'єктам господарської діяльності	170 000	Цінні папери власного боргу	145 000
Цінні папери в портфелі банку на продаж	105 000	Інші зобов'язання	21 000
Операційні основні засоби та нематеріальні активи	38 000	Усього зобов'язань	293 000
Інші активи	35 000	Статутний капітал та інші фонди банку	
Усього активів		Усього зобов'язань та акціонерного капіталу	430 000

Завдання 2. Скласти балансове рівняння, виходячи із залишків на рахунках (тис. грн):

Зареєстрований статутний капітал банку – 280 000.

Кошти бюджетних установ – 80 000.

Довгострокові кредити, які надані фізичним особам – 140 000.

Рахунки суб'єктів господарської діяльності за факторинговими операціями – 70 000грн.

Кошти, які надані суб'єктам господарської діяльності за операціями РЕПО – 60 000грн.

Ломбардні кредити, які отримані від НБУ – 120 000грн.

Банкноти та монети в обмінних пунктах – 190 000грн.

Банкноти та монети в касі банку — 260 000грн.

Депозити фізичних осіб – 40 000грн.

Поточні рахунки суб'єктів господарської діяльності — 200 000грн.

Завдання 3. Погодити кожну статтю зі стовпця «Методи аналізу» з відповідним призначенням методу шляхом внесення літер.

Методи аналізу:	Призначення:
1. Метод порівнянь.	А. Дозволяє шляхом систематизації даних баланса розібратися в сутності, причинах виникнення і наслідках явищ і процесів, які аналізуються.
2. Балансовий метод.	Б. Використовуються для виявлення закономірностей досліджуваних процесів, коли необхідно виділити загальні ознаки з сукупності і усунути випадкові, відображають загальні кількісні властивості явищ; згладжують відмінності.
3. Сальдовий метод.	В. Полягає у встановленні рівноваги між декількома однорідними і взаємопов'язаними показниками з метою виявлення значення одного з них за умови відомих значень інших.
4. Розрахунок середніх та відносних показників.	Г. Застосовується, коли відомий вплив усіх чинників на відхилення аналізованого показника, окрім одного, а прямий розрахунок впливу цього чинника викликає ускладнення.
5. Метод групувань.	Д. Дозволяє визначити причини і ступінь впливу динамічних змін і відхилень по статтях балансу на ліквідність банку, прибутковість його операцій, а також виявити резерви підвищення ефективності діяльності

Тема 2. Аналіз активів банку

Задача 1. За даними балансу банку (дані обираються самостійно з офіційного сайту будь-якого функціонуючого банку України) проаналізувати структуру активів, зробити висновки щодо раціональності структури. Аргументувати.

Таблиця 2

Статті пасиву	Попередній період		Звітний період		Відхилення	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%
1. Каса						
– у національній валюті						
– в іноземній валюті						
2. Коррахунок у НБУ						
– у національній валюті						
– в іноземній валюті						

3. Коррахунки в інших банках — у національній валюті — в іноземній валюті						
4. Кредити, надані банком — короткострокові — довгострокові — у валюті						
5. Міжбанківський кредит, наданий іншим банкам						
6. Цінні папери, паї, акції, придбані банком						
7. Основні засоби та капіталовкладення банку						
8. Дебітори						
9. Інші активи						
10. Збитки						
11. Усього активів						
12. Дохідних активів (4 + 5 + 6)						
13. Ризиковані активи (3 + 4 + 5 + 6 – 9)						
14. Ліквідні активи (1 + 2 + 3)						

Тема 3. Аналіз пасивів банку

Задача 1. За даними балансу обраного банку розрахувати структуру пасивів комерційного банку. Використовуючи дані балансу банку, підрахувати суму власного капіталу банку, провести аналіз структури капіталу банку.

Статті пасиву	Попередній період		Звітний період		Відхилення	
	грн	%	грн	%	грн	%
1. Статутний капітал (СФ) (гр. 500) У тому числі — несплачений СК (5001)						
2. Емісійні різниці (501) 3. Фонди та загальні резерви (502) У тому числі: — резервні фонди (5020) — загальні резерви (5021)						
4. Нерозподілений прибуток (503, 504)						
5. Усього капітал 1-го рівня (основний)						
6. Резерви під стандартну заборгованість інших банків та клієнтів						

7. Результат переоцінки статутного капіталу					
8. Результат переоцінки основних засобів					
9. Прибуток поточного року					
10. Усього капітал 2-го рівня (додатковий)					
11. Усього капітал-брутто		100		100	
12. Субординований капітал (366)					
13. Відрахування загальні У тому числі: – акції у портфелі банку на продаж та інвестиції, які випущені банком; – інвестиції в капітал інших банків у розмірі 10 % і більше їх статутного капіталу та в дочірні установи; – кошти, вкладені в інші банки на умовах субординованого боргу					
14. Регулятивний капітал (чистий капітал банку)					

Задача 2. Використовуючи дані балансу обраного банку зробити комплексний аналіз статутного фонду комерційного банку.

Показник	20X1	20X2	Відхилення
1. Несплатена сума СК акціонерами банку			
2. Фактично сплачений статутний капітал			
3. Процент сплати статутного капіталу (ряд. 2 : ряд. 1)			
4. Статутний капітал на 1 грн. кредитних вкладень			
5. СК на 1 грн. власних коштів (капіталу)			
6. СК на 1 грн. залучених коштів			
7. СК на 1 грн. запозичених коштів			
8. СК на 1 грн. зобов'язань банку			
9. СК на 1 грн. валюти балансу			
10. СК на одного акціонера			
11. Кількість акціонерів			
12. Номінальна вартість однієї акції			
13. Частка однієї акції в загальній сумі СК			

Задача 3. За даними балансу проаналізувати структуру залучених та запозичених коштів банку. Зробити висновок щодо оптимізації структури депозитів з позиції стабільності ресурсної бази та витратності.

Показник	20X1 р.		20X2 р.		Відхилення	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
1. Депозити до запитання						
2. Строкові депозити						
3. Вклади населення						
4. Міжбанківські кредити отримані						
Усього						

Задача 4. За наведеними даними розрахувати коефіцієнт плинності клієнтів, коефіцієнт залучення клієнтів, коефіцієнти закріплення та постійності клієнтів. Зробити висновок про стратегію банку щодо розширення клієнтської бази.

Показник	20X1 р.	20X2 р.	Відхилення
1. Кількість клієнтів банку на початок періоду	820	927	
2. Кількість відкритих рахунків юридичних та фізичних осіб	167	33	
3. Кількість закритих рахунків юридичних та фізичних осіб	60	49	
4. Кількість клієнтів на кінець періоду	927	919	
5. Коефіцієнт плинності клієнтів			
6. Коефіцієнт залучення клієнтів			
7. Коефіцієнт закріплення клієнтів			
8. Коефіцієнт постійності клієнтів			

Задача 5. За наведеними даними та даними задачі 6 розрахувати коефіцієнти оборотності коштів на поточних рахунках клієнтів та коефіцієнт осідання коштів на цих рахунках. Зробити висновок про ефективність роботи банку щодо розширення клієнтської бази банку.

Показники	20X1 р.	20X2 р.	Відхилення
1. Залишок коштів на поточних рахунках клієнтів на початок періоду, тис. грн	59450,0	49920,9	
2. Середній залишок коштів на одному рахунку			
3. Кредитовий оборот за поточними рахунками	16 2500,8	15 9000,4	
4. Дебетовий оборот за поточними рахунками	17 2020,9	15 7720,6	
5. Залишок коштів на поточних рахунках клієнтів на кінець періоду			
6. Коефіцієнт оборотності коштів на поточних рахунках			
7. Коефіцієнт осідання (відпливу) коштів на поточних рахунках клієнтів			

Задача 6. Зробити факторний аналіз (за допомогою методу абсолютних різниць) середніх залишків вкладів населення на ощадних рахунках в банку.

Показник	Базисний період	Звітний період	Абсолютне відхилення
1. Середній залишок вкладів населення, тис. грн	15600,0	17920,0	
2. Середня кількість вкладників, рахунків	3000	2240	
3. Населення регіону, осіб	30 000	28 000	
4. Коефіцієнт охоплення населення ощадною справою			
5. Середній розмір одного вкладу, грн			

Задача 7. За наведеними даними розрахувати коефіцієнт нестабільності депозитів до запитання (залишків на поточних рахунках клієнтів). Зробити висновок щодо стабільності депозитної бази банку. Обґрунтувати стратегію банку щодо використання депозитів до запитання в кредитні вкладення.

Показники	2019 р.	2020 р.	Відхилення
1. Залишки депозитів до запитання на початок періоду	106 467	177 818	+7135
2. Оборот з надходження коштів на рахунки клієнтів за період (кредитовий оборот)	5 060 552,7	5 183 133,5	+122 580,8
3. Оборот з видатків коштів із рахунків (дебетовий оборот)	4 989 201,7	5 175 571,5	+186 369,8
4. Залишок депозитів до запитання на кінець періоду	177 818	185 380	+7562
5. Середній залишок депозитів до запитання	142 142,5	181 599	+39 456,5
6. Кількість оборотів, що здійснюють депозити до запитання за період			
7. Тривалість одного обороту онкольних депозитів, днів			
8. Коефіцієнт осідання коштів на поточних рахунках			

Задача 8. За даними балансу проаналізувати ступінь залежності комерційного банку від МБК. Розрахувати коефіцієнти рефінансування.

Показник	Попередній період	Звітний період	Відхилення
1. Загальна сума міжбанківських кредитів отриманих, усього — у тому числі від НБУ			
2. Загальна сума кредитних вкладень			
3. Загальна сума міжбанківських кредитів виданих			
4. Загальний обсяг зобов'язань банку			
5. Розмір капіталу банку (брутто)			
6. Статутний капітал			
7. Валюта балансу			
8. Питома вага МБК у зобов'язаннях банку (1 : 4)			
9. Питома вага МБК у валюті балансу (1 : 7)			
10. Співвідношення МБК отриманих до МБК виданих (1 : 3)			
11. Співвідношення МБК отриманих і кредитних вкладень			
12. Співвідношення МБК отриманих і капіталу банку			
13. Співвідношення МБК отриманих до статутного капіталу			

Задача 9. За наведеними у попередній задачі даними проаналізувати зміну структури ресурсної бази банку. Зробити висновок, в якому періоді структура краща: з позиції витратності та з позиції стабільності.

Показник	Базисний період		Звітний період		Відхилення	
	грн	%	грн	%	грн	%
1. Залишки на поточних рахунках клієнтів						
2. Залишки за строковими депозитами юридичних осіб						
3. Залишки за МБК отриманих						
4. Залишки за вкладами населення						
5. Процентні витрати, усього						

Задача 10. Використовуючи дані балансу, розрахувати суму ефективних кредитних ресурсів. Розрахувати інтенсивність використання кредитних ресурсів. Розрахувати ступінь недовикористання ресурсів.

Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення
1. Капітал банку			
2. Зобов'язання банку			
3. Розмір обов'язкового резервування, 6 % до зобов'язань			
4. Ресурси вкладені в приміщення, обладнання та інші непрацюючі активи			
5. Обсяг ефективних кредитних ресурсів			
6. Фактичний обсяг виданих кредитів, операцій з цінними паперами, паї			
7. Обсяг вільних (дефіцит) кредитних ресурсів			
8. Коефіцієнт інтенсивності використання кредитних ресурсів			
9. Коефіцієнт недовикористання кредитних ресурсів			
10. Зобов'язання банку в розрахунку на 1 грн кредитних ресурсів			
11. Капітал банку в розрахунку на 1 грн кредитних ресурсів			
12. Зобов'язання банку в розрахунку на 1 грн ризикованих активів			
13. Капітал банку в розрахунку на 1 грн ризикових активів			

Тема 4. Аналіз доходів і витрат банку

Задача 1. За наведеними даними проаналізувати доходи банку від здійснення безготівкових розрахункових операцій. Побудувати факторну модель.

Показник	Минулий квартал	Звітний квартал	Відхилення
1. Дохід від здійснення безготівкових розрахункових операцій			
2. Загальна кількість відпрацьованих платіжних документів, шт.	40 500	46 256	
3. Кількість клієнтів, що здійснювали розрахунки в періоді	450	472	

4. Середній дохід від обробки одного платіжного документа, грн	10,0	10,5	
5. Середня активність одного клієнта за платежами			

Задача 2. За наведеними даними проаналізувати вплив факторів на обсяг доходів від проведення касових операцій. Побудувати факторну модель.

Показник	Минулий квартал	Звітний квартал	Відхилення
1. Дохід банку від проведення касових операцій	23490,0	26026,25	
2. Загальний обсяг видач готівки клієнтам протягом періоду, тис. грн	23490,0	20820,1	
3. Кількість клієнтів, які отримували готівку протягом періоду	450	470	
4. Розмір комісії за касове обслуговування	5 %	5,25 %	
5. Середній обсяг видачі готівки одному клієнту за період			

Задача 3. За даними звіту про фінансові результати (додаток Б) проаналізувати структуру доходів банку. Визначити позитивні чи негативні зрушення в структурі доходів.

№ з/п	Показник	Попередній період		Звітний період		Відхилення	
		грн	%	грн	%	грн	%
1	Реально отримані доходи:						
1.1	Процентні доходи						
1.2	Комісійні доходи						
1.3	Результат від торговельних операцій						
1.4	Інші банківські операційні доходи						
1.5	Інші небанківські операційні доходи						
1.6	Інші доходи						
2	Нараховані доходи, але не отримані, у тому числі прострочені						
3	Доходи за балансом, усього						

Задача 4. На підставі наведених даних провести аналіз доходів банку від корпоративних прав.

Показник	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1. Доходи від корпоративних прав				
2. Загальна облікова вартість акцій у портфелі банку				
3. Кількість акцій у портфелі банку	200 000	350 000		
4. Середня облікова вартість однієї акції, грн	1,0	1,55		
5. Середній процент доходності акцій, %	25	30		

Задача 5. За наведеними даними проаналізувати витрати банку за сплаченими процентами за використання залишків на поточних рахунках клієнтів.

Показник	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення
1. Проценти сплачені за залишками на поточних рахунках клієнтів, тис. грн			
2. Середні залишки на поточних рахунках клієнтів, тис. грн	55750,0	54310,2	
3. Кількість клієнтів, що мали залишки на поточних рахунках, од.	250	292	
4. Річна процентна ставка за використання залишків коштів на рахунках клієнтів, %	5	4	
5. Середній залишок на рахунку одного клієнта, грн	223 000	186 000	

Задача 6. Проаналізувати витрати на заробітну плату методом абсолютних різниць та зробити відповідні висновки.

Показник	Минулий період	Звітний період	Відхилення
1. Фонд оплати праці, грн	616 400,0	645 120,0	
2. Відпрацьовано людино-днів у періоді	2680	2688	
3. Кількість робочих днів у періоді	67	64	
4. Середньооблікова чисельність персоналу			
5. Середньоденна зарплата одного працівника			

Задача 7. За наведеними даними проаналізувати зміну темпів зростання продуктивності праці банківських працівників та середньої заробітної плати. Розрахувати як вплинуло їх співвідношення на зміну загальних витрат банку, тис. грн.

Показник	Базисний період	Звітний період	Темп зростання
Дохід банку, всього	1350	1095	
Середньооблікова чисельність працівників банку	40	43	
Середньорічна заробітна плата на одного працівника	2640	3060	
Загальні витрати банку на заробітну плату	105,600	131,580	
Загальні витрати банку, всього	704,000	626,570	
Питома вага заробітної плати в загальних витратах			
Продуктивність праці на 1 працівника			

Задача 8. За даними фінансової звітності проаналізувати основні показники дохідності банку. Аналіз зробити в динаміці. Зробити висновок щодо зміни ефективності роботи банку.

Показник	20X1 р.	20X2 р.	Відхилення
1. Доходи банку, всього, тис. грн.			
1.1. У тому числі процентні доходи, тис. грн.			
2. Середньооблікова чисельність працівників банку, осіб			
3. Активи банку, всього, тис. грн.			
3.1. У тому числі працюючих активів, тис. грн.			
3.1.1. З них підпроцентних активів			
4. Дохідність активів, усього			
5. Дохідність працюючих активів			
6. Дохідність підпроцентних активів			
7. Дохід на одного працівника банку (продуктивність праці одного працівника)			

Задача 9. За даними фінансової звітності та даними попередньої задачі проаналізувати основні показники витратності банку. Аналіз зробити в динаміці.

Показник	20X1 р.	20X2 р.	Відхилення
1. Витрати банку, всього			
1.1. У тому числі: Процентні витрати			
1.2. Витрати на утримання підрозділів банку			
2. Активи банку, всього			
2.2. У тому числі: — працюючі активи			
— підпроцентні активи			
3. Середньооблікова чисельність працівників			
4. Залучені ресурси (зобов'язання)			
5. Середня сума витрат на 1 працівника			
6. Середня сума витрат на утримання підрозділів банку на 1 працівника			
7. Витратність активів			
8. Витратність працюючих активів			
9. Витратність залучених ресурсів			
10. Рівень витрат на 1 грн доходів			
11. Відношення витрат на утримання підрозділів банку до загальних витрат			
12. Відношення витрат на утримання підрозділів банку до отриманих доходів			

Тема 5. Аналіз прибутковості і рентабельності

Задача 1. За наведеними даними проаналізувати вплив факторів на прибуток від реалізації кредитів, тис. грн.

Показник	План	План на фактичний обсяг	Фактично
1. Процентний дохід	42600	48300	54000
2. Процентні витрати	35700	40480	49000
3. Прибуток від реалізації кредитів			
4. Темп зростання обсягу виданих кредитів	×	110 %	

Задача 2. За даними «Звіту про фінансові результати банку» проаналізувати балансний прибуток банку. Визначити основні фактори, що вплинули на зміну балансного прибутку та чистого прибутку. Розрахунки зробити за фактично отриманими доходами та витратами.

Показник	20X1 р.	20X2 р.	Відхилення
1. Процентні доходи			
2. Процентні витрати			
3. Процентний прибуток (збиток)			
4. Комісійні доходи			
5. Комісійні витрати			
6. Комісійний прибуток (збиток)			
7. Результат від торговельних операцій			
8. Інші банківські операційні доходи			
9. Інші банківські операційні витрати			
10. Інші небанківські операційні доходи			
11. Інші небанківські операційні витрати			
12. Інший прибуток			
13. Прибуток до оподаткування			
14. Відрахування в резерви			
15. Податок на прибуток			
16. Чистий прибуток			

Задача 3. За даними фінансової звітності, наведеної в додатках, проаналізувати зміну процентних доходів та витрат. Розрахувати показник витратності на 1 грн. доходу.

Показник	Базисний період	Звітний період	Темп зростання
1. Процентні доходи			
2. Процентні витрати			
3. Витрати на 1 грн доходу			

Задача 4. Розрахувати вплив факторів на прибутковість власного капіталу. Зробити висновки.

Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення
Чистий прибуток			
Капітал банку			
Прибутковість капіталу банку			

Задача 5. За даними фінансової звітності, наведеної в додатках, проаналізувати прибутковість активів. Розрахунки зробити в динаміці.

Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення
1. Балансовий прибуток банку			
2. Чистий прибуток			
3. Активи банку			
4. Прибутковість активів 1			
5. Прибутковість активів 2			

Задача 6. За наведеними даними проаналізувати рентабельність роботи пункту обміну валюти.

Показник	Січень	Лютий	Відхилення
Доходи за місяць	36 000	25 300	
Витрати за місяць	4200	4400	
Прибуток за місяць			
Рентабельність			

Тема 6. Аналіз ліквідності

Задача 1. За даними балансу розрахувати та проаналізувати зміну показників ліквідності.

Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення
Залишки в касі та на коррахунку			
Поточні рахунки			
Норматив миттєвої ліквідності (Н4)			
Активи первинної та вторинної ліквідності терміном погашення 30 днів			
Зобов'язання терміном погашення 30 днів			
Норматив LCR, NSFR			
Ліквідні активи терміном погашення до одного року			
Короткострокові зобов'язання терміном погашення до одного року			
Норматив короткострокової ліквідності (Н6)			

Задача 2. За наведеними даними проаналізувати динамічну ліквідність банку. Зробити висновок щодо зміни ліквідності в динаміці.

Показник	Базисний період (III квартал)	Звітний період (IV квартал)	Відхилення
1. Оборот по погашенню кредитів	25 800	28 300	
2. Середні залишки кредитних вкладень	8400	11 300	
3. Швидкість обертання кредитів (кількість оборотів, що здійснюють кредити)			
4. Тривалість одного обороту кредитних вкладень			
5. Оборот по поверненню депозитів	322 000	294 000	
6. Середні залишки депозитів	92 000	120 500	
7. Швидкість обертання депозитів (кількість оборотів депозитів)			
8. Тривалість одного обороту депозитів			
9. Перевищення тривалості одного депозитного обороту над кредитним (ряд. 8 – ряд. 4)			

Тема 7. Аналіз банківських ризиків

Задача 1. За наведеними даними проаналізувати кредитний ризик на основі ступеня диверсифікації кредитних вкладень.

Показник	Базисний період	Звітний період	Абсолютне відхилення
1. Загальна кількість великих кредитів	8	11	
2. Загальна сума по всіх великих кредитах	358 450	473 340	
3. Загальна сума всіх кредитних вкладень	1 362 450	1 423 760	
4. Середній розмір великого кредиту			
5. Питома вага великих кредитів, %			
6. Власний капітал банку	425 460	523 800	

Задача 2. За наведеними даними проаналізувати дотримання банком у поточному звітному періоді нормативу ризику загальної відкритої (довго/короткої) валютної позиції банку (Н13).

Показники	Сума
1. Регулятивний капітал банку	458 000
2. Балансові та позабалансові активи банку у іноземних валютах, усього	
У тому числі у:	
2.1. доларах США	489 700
2.2. ЄВРО	154 200
3. Балансові та позабалансові зобов'язання банку в іноземних валютах, всього (у гривневому еквіваленті)	
У тому числі у:	
3.1. доларах США	523 700
3.2. ЄВРО	124 000
4. Довга (+) або коротка (-) відкрита валютна позиція по всіх валютах (абсолютне значення)	
У тому числі:	
4.1. доларах США	
4.2. ЄВРО	
5. Норматив ризику загальної відкритої (довгої/короткої) валютної позиції (Н13)	
6. Загальна довга відкрита валютна позиція (Н13-1)	
7. Загальна коротка відкрита валютна позиція (Н13-2)	

Тема 8. Аналіз ділової активності

Задача 1. За даними балансу (додаток А) проаналізувати ділову активність банку щодо залучення ресурсів та їх використання.

Показник	20X1 р.	20X2 р.	Відхилення	
			абсолютне	відносне
1. Пасиви загальні				
2. Зобов'язання, всього				
3. Онкольні депозити (поточні та кореспондентські рахунки)				
4. Строкові депозити				
5. Міжбанківські кредити отримані				
6. Кредитний портфель				
7. Активи доходні				
8. Коефіцієнт активності залучення коштів (ряд. 2 : ряд. 1)				

9. Рівень розвитку клієнтської бази (ряд. 3 : ряд. 2)				
10. Коефіцієнт залучення МБК (ряд. 5 : ряд. 2)				
11. Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів (ряд. 4 : ряд. 2)				
12. Коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи (ряд. 2 : ряд. 7)				
13. Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитні операції (ряд. 2 : ряд. 6)				

Тема 9. Аналіз фінансової стійкості і надійності банку

Задача 1. За даними балансу (додаток А) проаналізувати основні показники фінансової стійкості банку.

Показник	На 1.01. 20X1	На 1.01.20X2	Відхи- лення
1. Власний капітал-брутто			
1.1. Власний капітал-нетто			
2. Акціонерний капітал			
3. Залучені кошти			
4. Загальні активи			
5. Дохідні активи			
6. Недохідні активи			
7. Капіталізовані активи			
8. Коефіцієнт надійності банку (ряд. 1 : ряд. 3)			
9. Коефіцієнт маневрування (ряд. 1.1 : ряд. 1)			
10. Коефіцієнт автономії (незалежності) (ряд. 1 : ряд. 4) (15—20 %)			
11. Співвідношення власного капіталу-нетто та загальних активів (ряд. 1.1 : ряд. 4) (4 %)			
12. Коефіцієнт захищеності власного капіталу (ряд. 7 : ряд. 1)			
13. Генеральний коефіцієнт надійності банку (ряд. 2 : ряд. 5)			
14. Коефіцієнт фондової капіталізації прибутку (ряд. 1 : ряд. 2) (2—3)			
15. Адекватність капіталу (ряд. 1.1 : ряд. 3) (> 10 %)			

Задача 2. Використовуючи дані попередньої задачі, розрахувати в таблиці узагальнюючий показник надійності та стабільності банку.

Показник	Розрахункове значення показників	Вагомість
1. Коефіцієнти надійності банку	$K_n = K_{n1} \cdot 0,5 + K_{n2} \cdot 0,5$	10 %
1.1. $K_{n1} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Дохідні активи}}$		0,5
1.2. $K_{n2} = \frac{\text{Захищений капітал}}{\text{Власний капітал}}$		0,5
2. Коефіцієнти ліквідності	$K_l = K_{l1} \cdot 0,35 + K_{l2} \cdot 0,35 + K_{l3} \cdot 0,30$	40 %
2.1. $K_{l1} = \frac{\text{Абсолютно ліквідні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$		0,35
2.2. $K_{l2} = \frac{\text{Ліквідні активи}}{\text{Сумарні зобов'язання}}$		0,35
2.3. $K_{l3} = \frac{\text{Абсолютно ліквідні активи}}{\text{Дохідні активи}}$		0,35
3. Коефіцієнти рентабельності	$K_p = K_{p1} \cdot 0,5 + K_{p2} \cdot 0,5$	15 %
3.1. $K_{p1} = \frac{\text{Прибуток} + \text{Чистий поточний дохід}}{\text{Власний капітал}}$		0,5
3.2. $K_{p2} = \frac{\text{Прибуток} + \text{Чистий поточний дохід}}{\text{Дохідні активи}}$		0,5
4. Коефіцієнти якості активів	$K_{як.а} = K_{як.а1} \cdot 0,5 + K_{як.а2} \cdot 0,5$	20 %
4.1. $K_{як.а1} = \frac{\text{Строкові депозити} + \text{Власний капітал}}{\text{Корпоративні кредити}}$		0,5
4.2. $K_{як.а2} = \frac{\text{Державні цінні папери}}{\text{Дохідні активи}}$		0,5
4.3. $K_{як.а3} = \frac{\text{Прострочена заборгованість}}{\text{Кредитний портфель}}$		—
4.4. $K_{як.а4} = \frac{\text{МБК розміщені}}{\text{МБК отримані}}$		—
5. Коефіцієнти ресурсної бази	$K_{рб} = K_{рб1} \cdot 0,5 + K_{рб2} \cdot 0,5$	15 %
5.1. $K_{рб1} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Сумарні зобов'язання}}$		0,5
5.2. $K_{рб2} = \frac{\text{Кошти на поточних рахунках клієнтів та на коррахунках інших банків}}{\text{Сумарні зобов'язання}}$		0,5

Завдання 6. Аналіз доходів.

Фінансовий стан банку характеризується такими показниками, як доходи, витрати, прибуток (збиток) – різниця між доходами і витратами, чистий прибуток – після сплати податку. З метою виявлення резервів зростання прибутковості банківської діяльності як джерела формування банківського капіталу, що забезпечує стабільність фінансового стану банку, здійснюється комплексний аналіз його доходів і витрат.

Оцінка фінансового стану банку базується на аналізі доходів і витрат з використанням таких методів фінансового аналізу:

а) горизонтальний (часовий) аналіз – порівняння кожного напрямку доходів або витрат з попереднім періодом;

б) вертикальний (структурний) аналіз – визначення структури окремих видів, груп або напрямів доходів і витрат з визначенням впливу кожного чинника на результат у цілому;

в) трендовий аналіз – порівняння кожної позиції доходів або витрат комерційного банку з сукупністю попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки обраного показника; аналіз здійснюється на основі фактичних даних за минулі роки, у закордонній практиці використовується період тривалістю не менше трьох років;

г) аналіз відносних коефіцієнтів – розрахунок співвідношення між окремими позиціями активів, пасивів, доходів та витрат або напрямками різних форм звітності з метою визначення взаємозв'язків між показниками.

Доцільно використовувати для аналізу доходів і витрат такі відносні показники:

- ◆ коефіцієнти розподілу, що визначають, яку частину від групи абсолютних показників становить той чи інший абсолютний показник фінансового стану;

- ◆ коефіцієнти кореляції, які визначають відношення між різними по суті абсолютними показниками фінансового стану або їх лінійними комбінаціями, що мають різну економічну значимість.

Отже, значення аналізу доходів і витрат комерційного банку полягає в ефективному управлінні його дохідністю, тобто у виявленні резервів зростання прибутковості банківської діяльності та формуванні пропозицій щодо використання виявлених резервів.

Доходи комерційного банку – це зростання економічних вигід протягом періоду, що аналізується, в результаті реалізації банківського продукту та іншої діяльності банку у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань.

Здійснюючи аналіз доходів, необхідно:

- вивчити динаміку і структуру доходів за напрямками та постатейно;
- оцінити виконання фінансового плану за доходами;
- оцінити рівень доходів на одну гривню, розміщених в активи коштів;
- здійснити факторний аналіз та виявити резерви збільшення дохідності банку;
- забезпечити ефективне управління доходом з метою зростання прибутковості банківської діяльності.

Аналіз обсягів, динаміки та структури доходів банку

Для оцінювання ефективності банківської діяльності передбачається перегрупування дохідних статей звіту про фінансові результати банку відповідно до типових напрямів доходів: розрізняють процентні доходи, основним джерелом яких є продуктивні активи, та непроцентні доходи банку, що містять комісійні, торговельні, інші операційні та непередбачені доходи. Попередній аналіз здійснюється за цими напрямками доходів. Схема розрахунків:

$$D = D_{\text{П}} + D_{\text{Н}},$$

де D – загальна сума доходів банку; $D_{\text{П}}$ – процентні доходи; $D_{\text{Н}}$ – непроцентні доходи.

Тільки структура сукупного доходу банку у базовому періоді пояснює невідповідність між темпами зростання окремих видів доходів та рівнем впливу цих змін на темпи зростання загальної величини доходів.

За даними табл. необхідно зробити висновки про:

1. Загальні доходи банку за період, який аналізується.
2. За рахунок чого відбулося зростання;
3. Загальний висновок до оцінки доходів банку.

Таблиця 6

Напрямки доходів	Базовий рік		Звітний рік		Відхилення		
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	% до бази
1. Процентний дохід							
2. Комісійний дохід							
3. Чистий торговельний дохід							
4. Інший дохід							
5. Непередбачений дохід							

Детальний аналіз доходів здійснюється постатейно за кожною групою доходів (табл. 7).

Таблиця 7

Порівняльний аналіз постатейної структури і динаміки доходів

Статті доходів	Базовий період		Звітний період		Відхилення	
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	% до підсумку
1. Процентні доходи, всього						
У тому числі:						
від кредитів наданих						
від коштів, розміщених у банках						
від цінних паперів						
2. Комісійні доходи, всього						

У тому числі:					
від операцій з банками					
від операцій з клієнтами					
3. Чистий торговельний дохід					
У тому числі:					
від іноземної валюти					
від цінних паперів					
4. Інші операційні доходи					
5. Разом доходів					

За даними таблиці визначити:

1. Змінились доходи банку за аналізований період і чому.
2. Як змінились надходження від комісійних.

Які зміни відбулись в структурі доходу

Збільшення надійності банку залежить від того, у який спосіб диверсифікована структура напрямів його доходів. Банкам рекомендується розширювати спектр платних послуг клієнтам – брокерські, довірчі, надання консультативної допомоги тощо. Створюючи дохід від надання послуг, комерційні банки значно збільшують свій прибуток. Але стійка тенденція до значних темпів зростання таких доходів може свідчити про погіршення управління активними операціями банку або кон'юнктури кредитного ринку. Крім того, може мати місце недоцільно високе зростання непроцентних витрат на обслуговування клієнтів. Тому ступінь використання комерційним банком нетрадиційних джерел отримання доходів показує аналіз непроцентних доходів, який здійснюється за допомогою структурно-динамічних таблиць.

Необхідно врахувати, що величина непроцентних доходів залежить від витрат, пов'язаних з обслуговуванням клієнтів, комісії інших банків за аналогічні послуги, рівня маркетингових досліджень, автоматизації діяльності банку тощо.

Наступним етапом аналізу доходів є вивчення факторів, які впливають на зміну величини отриманих доходів та визначення можливостей її збільшення, що здійснюється за допомогою факторного аналізу кожної групи і видів доходів відповідно до наведених нижче аналітичної таблиці.

Факторний аналіз доходів банку

Показник	Базовий рік		Звітний рік		Відхилення тис. грн
	тис. грн	%	тис. грн	%	
1. Дохідні активи, A_d		*		*	
2. Процентні доходи разом, D_p					
3. Процентні доходи за кредитами		*			
4. Частка процентних доходів за кредитами, $Ч_k$	*		*		
5. Процентні доходи за цінними паперами		*			

6. Частка процентних доходів за цінними паперами, $Ч_{цп}$	*		*		
7. Середня процентна ставка за дохідними активами, $i_{сер}$	*		*		

За даними таблиці проаналізувати:

1. Як змінились процентні активи які наслідки це мало для банку.
2. Як змінилась середня процентна ставка і на що це вплинуло.
3. Проаналізувати структуру доходних активів.

У цілому зміна обсягу доходів банку залежить від зміни обсягу операцій, рівня їх дохідності та структури активів з різним рівнем дохідності. Поряд з вивченням структури доходів, їх динаміки, визначенням впливу відповідних факторів на відхилення фактичного обсягу доходів за кожним напрямом від бізнес-плану, а також розв'язанням інших традиційних завдань аналізу особливу увагу необхідно приділити специфічності аналізу кожної підгрупи процентних доходів через їх відношення до відповідної величини дохідних активів, що використані. Такий аналіз здійснюється за допомогою визначення тенденції зміни коефіцієнтів, які відображені у табл. у динаміці за кілька періодів.

Аналогічно загальному аналізу доходів банку здійснюється аналіз рівня витрат за окремими операціями за період, що аналізується. У звітності банків групування витрат за окремими напрямками збігається з розглянутим вище групуванням доходів, тобто містить такі види:

Процентні витрати:

- за залученими коштами клієнтів;
- за коштами інших банків, що містять позики і депозити;
- за емітованими борговими цінними паперами.

Комісійні витрати за послугами клієнтам та іншим банкам.

- Загально-адміністративні витрати.
- Витрати на персонал.
- Відрахування до резервів.
- Непередбачені витрати.

Щоб оцінити відношення отриманих доходів до здійснених банком витрат, необхідно застосувати групування витрат на процентні та непроцентні. У звітності банків до першої групи належать статті з розділу "Процентні витрати". Категорія непроцентних витрат містить витрати за комісійними послугами клієнтам, за валютними операціями, за забезпеченням функціонування банку, непередбачені та інші операційні витрати (сплата податків тощо). Насамперед аналізується роль певних напрямів витрат у загальному обсязі витрат на основі такої моделі:

$$B = B_{\Pi} + B_{Н}$$

де B – загальна сума витрат, B_{Π} – процентні витрати, $B_{Н}$ – непроцентні витрати.

Для загальної оцінки рівня витрат банку пропонується така система коефіцієнтів з урахуванням аналізу їх динаміки за кілька періодів, порівняння з граничними значеннями та показниками інших банків.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Основна

1. Аналіз банківської діяльності: Підручник. К.: КНЕУ, 2004. 599 с.
2. Щибиволок З.І. Аналіз банківської діяльності. Навч. посібник. 2-ге видання. К.:Знання, 2007. 311 с.
3. Косова Т.Д. Аналіз банківської діяльності. Навч. посіб. К:Центр учбової літератури, 2008. 486 с.
4. Герасимович А.М., Самсонова О.І. Практикум з курсу «Аналіз банківської діяльності»: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2003. 102 с.
5. Лисенок О.В. Практикум з курсу «Аналіз банківської діяльності»: Навч. Посібник. К.: КНЕУ, 2010. 307 с.
6. Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз банківської діяльності: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К.: КНЕУ, 2003. 347 с.
7. Чмутова І.М. Аналіз банківської діяльності: навчальний посібник. ХНЕУ, 2012. 308 с.

Додаткова

1. Сидоренко В.А. Інноваційні напрями розвитку філій/відділень банків та проблеми забезпечення їх ефективності. Фінансовий простір. 2016. № 1 (21). С. 41–46.
2. Количество банков в Украине. Портал «Мінфін». URL: <https://index.minfin.com.ua/bank/stat/count.php>.
3. НБУ по-новому розподілив банки на групи. Мультимедійна платформа іномовлення України «УкрІнформ». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2173752-nbu-ponovomu-rozpodiliv-banki-na-grupi.html>.
4. Костогриз В.Г. Інновації банків з іноземним капіталом у банківській системі України. Наук. вісник Херсон. держ. ун-ту. Серія «Економічні науки». 2016. Вип. 16, Ч. 2. С. 108–111.
5. Рейтинг стійкості банків за підсумками III кварталу 2017 р. Портал «Мінфін». URL: <https://minfin.com.ua/ua/banks/rating>.
6. З початку року в Україні закрилося 321 відділення банків. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2017/05/12/624>.
7. Названы самые надежные банки Украины в 2017 году. AgroPortal. URL: <http://agroportal.ua/news/vlast/nazvanysamye-nadezhnye-banki-ukrainy-v-2017-godu>
8. Банки починають кредитувати бізнес та прискорюють кредитування населення. Звіт НБУ «Огляд банківського сектору». Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=58539309 ISSN 1681-6277. Економіка та право. № 1 (49), 2018. 149 с.
9. Показники діяльності банків. Портал «Мінфін». URL: <https://index.minfin.com.ua/bank/stat>.

10. Черкашина К.Ф., Трохименко К.С. Нові мультивалютні банківські продукти в Україні як складова антикризових заходів. Наук. вісник Херсон. держ. ун-ту. Серія «Економічні науки». 2016. Вип. 16, Ч. 3. С. 137–140.

11. Веселова М.Ю. Нові тенденції маркетингової діяльності комерційних банків: зарубіжний досвід. Сталий розвиток економіки. 2014. № 3 (25). С. 217–222.

Електронні інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського // <http://www.nbuv.gov.ua>.

Офіційні сайти періодичної літератури

<i>Назва журналу</i>	<i>Офіційний сайт</i>
Актуальні проблеми економіки	www.eco-science.net
Вісник НБУ	www.bank.gov.ua
Економіка і держава	www.economy.in.ua
Економіка України	www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/EkUk/index.html
Економіст	www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekonomist/index.html
Економічна теорія	www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/ET/index.html
Ефективна економіка	www.economy.nayka.com.ua

Офіційні сайти державних та міжнародних установ

<i>Назва</i>	<i>Офіційний сайт</i>
Верховна Рада України	www.portal.rada.gov.ua
Кабінет Міністрів України	www.kmu.gov.ua
Міністерство економічного розвитку і торгівлі	www.me.gov.ua
Міністерство фінансів	www.minfin.gov.ua
Державна фіскальна служба України	www.tax.gov.ua
Державна служба статистики України	www.ukrstat.gov.ua
Національний Банк України	www.bank.gov.ua
Національний інститут стратегічних досліджень	www.niss.gov.ua
Центр перспективних соціальних досліджень	www.cpsr.org.ua
Антимонопольний комітет України	www.amc.gov.ua
Organization for Economic Cooperation and Development	www.oecd.org/std

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АНАЛІЗ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

*Для студентів денної форми навчання
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*

Автори-укладачі

КОЛЕСНИК Ольга Олексіївна
БОРИСОВА Лариса Євгенівна

*Надруковано в авторській редакції
з готового оригінал-макета*

Підписано до друку 08.11.2021.
Обсяг 3,0 друк. арк. Формат 60x88/16. Зам. № 1929/21
Наклад 100 прим.

Надруковано у ФОП Бондаренко М. О.
м. Одеса, вул. В. Арнаутська, 60
т. +38 0482 35 79 76
info@aprel.od.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.